

Szeged közgazdasága az 1912. évben.

— A kamara Évkönyve. —

(Saját tudósítónktól.) A szegedi kereskedelmi és iparkamara tudvalevően minden évben terjedelmes kötetben számol be az elmúlt év közgazdasági viszonyairól. Az 1912. évről szóló jelentés e napokban kerül nyilvánosságra. Kissé elkésve, mert a rengeteg adathalmaznak rendszerint a nyár közepéig tartó összegyűjtése közben elhunyt Perjéssy László titkár. Azóta azután az adatok földolgozását a kamarai iroda összetorlódott munkái hátráltatták, utóbb pedig a terjedelmes könyv nyomdatechnikai előállítására igényelt hosszabb időt.

Az Évkönyvet Szabó Gyula kamarai titkár a szokott szakértelemmel és alapossgal állította össze. Terjedelme 180 oldal.

A beszámolás a kamarát néhai Perjéssy László elhalálozásával ért gyászeset fölemelésével kezdődik, kegyeletes szavakkal áldozva az elhunyt titkár kiváló érdemeinek.

A kamara munkásságáról következnek azután adatok, hogy a kamara irodája elintézt 5263 ügydarabot, 50,000 körüli érdekeltiségének törzkönyvi nyilvántartásában keresztülvezetett 6256 változást, tartott 30 különböző ülést, 69,000 koronás költségvetése keretében 10,000 koronát áldozott ipari és kereskedelmi közcélokra, eltekintve attól, hogy maga a kamarai adminisztráció is közcélokat szolgált. Fontosabb szerepe volt a kamarának a vándoriparról szóló törvénytervezet, az építőipari törvénytervezet, az árszatisztika újjászervezése s a nemes fémek jelzése tárgyában tervezett rendeletek véleményezése körül. Emellett négy minisztérium vette állandóan igénybe a kamara véleményező tevékenységét az iparosok és kereskedők érdekeit érintő konkrét kérdésekben. Fölterjesztéseket tett a kamara: a vasuti személydijszabás fölemeléséből eredő káros hatások mérséklése ügyében, új vonatok kieszközlése tárgyában, a kézműipar fejlesztés új rendszerének életbeléptetéséért, az adóreform elhalasztása érdekében, a munkásbiztosítási törvény revíziójáért, lépéseket tett a kamara a szegedi második felsőkereskedelmi iskola létesítése ügyében, a szegedi paprikakereskedeleme érdekeinek megóvására és sok más, a gyakorlati életet érintő kérdésekben. A kamarai tagok közül 8-an 13 esetben léptek föl önálló indítványokkal.

A terület közgazdasági viszonyainak általános jellemzése következik ezután, mely megállapítja, hogy évtizedek óta nem volt a magyar közgazdasági életnek oly küzdelemteljes esztendeje, mint a múlt év. Ismerteti a már 1911. év végén érezhetővé vált pénzdrágaság hatását, a Balkán-háború izgalmait által teremtett helyzetet s azután így folytatja:

Most, amidőn a beszámolás sorait írjuk, vége van már a Balkán-háborúnak s remélhetőleg a külpolitikai bonyodalmaknak is. A harcok felek temetgetik a halottaikat s költöztetik a megmaradtakat sebeit, de nem tudni még: reális értékekben ki mit nyert s a nagy áldozatokkal felérnek-e az elért eredmények.

E tekintetben talán mi vagyunk még a legnagyobb bizonytalanságban, vajjon mi fogja kárpótolni kibírtunk mérhetetlen áldozatait: a rombolást, mely a közgazdasági életünket érte, a hadkészültségnek több száz millió korona rendkívüli kiadást okozó költségeit s azokat a károkat, melyek sok más vonatkozásban érték bennünket.

Egy reménységünk talán indokolt: az

nevezetesen, hogy a Balkánon beállott kerületi változások s az itt keletkező új gazdasági élet részünkre újabb kereskedelmi összeköttetések alkalmait teremtik meg, melyek kihasználására nekünk volna a szomszédság révén a legtermészetesebb jogcímünk. E célból erőteljes szervező munka volna szükséges, mert a nyugati államok forgalomhódító munkálkodása már megindult, melyet céltudatos és a kiviteli iparunk és kereskedelmünk versenyképességét növelő intézkedésekkel, (főként szállítási tarifa kedvezményekkel) ellensúlyozni kellene.

Visszatérve a múlt évi közgazdasági helyzetünk általános jellemzésére, megkivánjuk állapítani még, hogy habár a lefolyt válságos idő rendkívül sok áldozatot követelt, mégis bizonyos megnyugvással láthatunk, hogy pénzügyeink, ipari és kereskedelmi vállalataink legnagyobb része szívós kitartással képes volt leküzdeni az elébe tárt nehézségeket.

E megnyugtató jelenség előidézésében része volt annak a szerencsés körülménynek, hogy mezőgazdaságunk az utóbbi egymás után következő években kielégítően jó terméseredményt produkált s az 1912. évben is elég kedvező volt a termés ahhoz, hogy a nép vásárlási képessége a szokott keretekben érvényesülhetett. Ez a körülmény nagyban hozzájárult ahhoz, hogy iparunk és kereskedelmünk könnyebben viselte el a csapásokat, miket a viszonyok reá mértek.

Kereskedelmünk a konjunkturából eredő bajokon kívül a kereskedelmi és hiteltörvényeink fogyatékosait a közönség körében még mindig helytfoglaló kereskedelem-ellenes irányzatot, külkereskedelmünkben a kellő vasuti szállítási kedvezmények hiányát érezte az elmúlt év folyamán is.

A főntebb említett válságos helyzetből kifolyólag rendkívül nagy volt a fizetési képtelenségek és csődesetek száma s eltekintve attól, hogy rengeteg vagyon prédálódott el a csődeljárás káros rendszere folytán, — a helyüket szilárdan megálló üzletek is nagy károsodásnak voltak kitéve a kényszerűségből feloszlott üzletek s a csődtömegek tárgyainak kiadásából kifolyó verseny miatt. A tisztességtelen verseny vallóságos tolvadását kellett látnunk: százával keletkeztek az alkalmi üzletek s ezek reklámjai a gyors árusításra ingerlő eszközök mindenikét kimerítették. A tisztességtelen verseny ellen való védekezésről készülő törvény megalkotása ezért nagyon sürgős feladat lenne. Sürgős volna a csődtörvény reformálása is.

Gyáriparunk már az év kezdetén nehézségekkel küzdött, mert a hitellesszűkök már ekkor erősen meg voltak szorítva. Az előző év kedvező konjunkturájából eredő rendelések azonban még megfelelően foglalkoztatták a vállalatokat. A nagy krízis itt is megfelelő hatásokat ért el s nem egy vállalatunk volt kénytelen az üzemet beszüntetni. Még ezen vállalatok is, melyeket a hitelviszonyok nem érintettek, üzemredukcióra voltak kényszerítve az általános üzletlenség folytán.

Ez okoknál fogva rendkívül érezhető volt a munkahiány és ebből eredőleg azután a munkásmozgalmak is csaknem teljesen elnémultak, mert az idő a munkások gazdasági helyzetének javítására nem volt alkalmas.

Kézműiparosaink is az általános bajok hatásait szenvedték. E mellett őket különösen az építkezéssel kapcsolatos szakmákban még az a baj is érte, hogy a pénz drágulása folytán az építkezési kedv teljesen alászállván, az év második felében már ugyyszólván alig akadt munkájuk. Súlyos panaszait hangoztatják kézműiparosaink a jelentéktelen vásárok túl nagy száma ellen és különös sóvárgással várnák már az ipartörvény-

revíziót és a munkásbetegségélyezés ügyeinek reformját.

Az iparfejlesztés terén előrehaladás semmi sem történt. Erre természetesen az állami egyéb szükségleteink gondozása közben a múlt év folyamán nem kerülhetett sor.

Közlekedésügyünk fejlesztése is hátramaradt az ismert viszonyok következtében. A Duna—Tisza csatorna ügye, a Maros hajózhatóvá tétele, a szegedi, újvidéki, palánkai télikikötők építése, melyhez kerületeink víziközlekedésének óriási érdekei fűződnek, a megvalósulás szempontjából szóba sem kerülhettek. Vasutközlekedéseink a normális keretekben fejlődött ugyan, de gyökeres beruházások a kerületünket érdeklően nem történtek. Elmaradt Szabadka állomás kibővítése is. Kereskedőinket és iparosainkat károsan érintette a magy. kir. államvasutak személydijszabásának 1912. június 1-én történt fölemelése. Az új dijszabás nemcsak a kereskedőknek teszi drágábbá üzleti ügyeikben az utazást és utaztatást, de károsan hat az egyes vidéki gőcpontok kereskedelmére anynyiban is, hogy a szomszédos forgalmu viszonylatban az utazás 40—50 %-kal is drágulván, a nép kevesebbszer keresi fel szükségleti beszerzése céljából a városokat.

A pénz és banküzleti viszonyok a lehető legkedvezőtlenebbek voltak, mert a rendkívüli pénzülszűke és a pénzdrágaság, valamint a hitel megszüntetése csaknem tűrhetetlen helyzetet teremtettek.

Törvényhozásunk az elmúlt év folyamán nélkülözötte a politikai nyugalmat s ez megakadályozta abban, hogy tető alá vigye a készített törvényalkotásokat. E helyett a kereskedőket és iparosokat nagyon kedvezőtlenül érintő új adótörvényeket kívánta 1913. jan. 1-re életbeléptetni, melyet csak a legelszántabb és igen széles rétegekben terjedő küzdelem után sikerült elodáztatni. E törvények életbeléptetésére minden előkészület megvolt már téve a kereskedelmi és ipari érdekelttség körében.

A jelentés ezután áttér a birtokviszonyok, mezőgazdasági termés-eredmények, az ipar és kereskedelem egyes ágaiban tapasztalt állapotok, az ipari és kereskedelmi szervezetek működésének ismertetésére, a szakoktatás, a közlekedés, posta, táviró, telefon ügyei körül fölmerült kívánságok tárgyalására, mely részekből alkalomszerűen külön szemelvényeket fogunk még közölni.

Nem kap kárpótlást Oroszország.

Konstantinápolyból jelentik: A nagykövetek mai fogadásán a nagyvezér elutasító választ adott az oroszok ama követelésének, hogy a német katonai visszaió ellenében Oroszország kárpótlást kapjon és ezt azzal okolta meg, hogy a porta nem tartja megegyezhetőnek az orosz kormány külön föllépését olyan kérdésben, amely valamennyi hatalmat érdekli. Hajlandó azonban Törökország a kárpótlás kérdését a nagyhatalmak elé terjesztetni. — A török miniszteri tanács elhatározta, hogy új hadtestet létesít Anatóliában és ennek szervezését német tisztokra bizza. — A *Matin* jelenti Konstantinápolyból: Liemann tábornok, a német katonai misszió főnöke egy török diplomata előtt bizalommal nyilatkozott föladatairól. A tábornok szó szerint a következőket mondotta:

— Berlinből való elutazásom alkalmával a császár így szólt hozzám: Menjen Konstantinápolyba és legyen egész nyugodt, ott is fog maradni.

Liemann tábornok tegnap délután meglátogatta a kadétiskolát és este részt vett a német nagykövet disztribúcióján.

Értesítés.

Telefon 1203. sz.

Kárpitos árú bárkinek részletfizetésre is

Dús választék kész diván, ottomán, matracok, garnitúrák stb. — Javítások jótállással szakszerűen és olcsón eszközöltetnek.

BALOG,

:: kárpitos-üzlet ::

Kossut Lajos-sugárut 6. szám